

Het experiment stopt: geen zelfstandigheid meer voor anesthesie, boren en vullen en röntgenfoto's

Vóór het experiment hadden mondhygiënist allemaal één titel: mondhygiënist. Alleen in geval van een voltooide opleiding Mondzorgkunde, of na het doorlopen van de vereiste erkenningsprocedure voor buitenlandse diploma's, mocht je je in Nederland mondhygiënist noemen. De titel mondhygiënist is nog steeds een beschermde titel.

Mondhygiënist waren **vóór** het experiment allemaal functioneel zelfstandig bevoegd voor het geven van anesthesie en het boren van primaire cariës. Dat houdt in dat de mondhygiënist opdracht nodig had van de tandarts voor deze handelingen. Daarnaast was voor het maken van röntgenfoto's naast opdracht ook toezicht en tussenkomst (aanwezigheid tandarts en mogelijkheid aanwijzingen) vereist.

Vanaf 1 juli 2020 trad het experiment tijdelijke zelfstandige bevoegdheid mondhygiënist in werking. Vanaf dat moment waren deelnemers tijdelijk BIG-geregistreerd en droegen zij de titel "geregistreerd-mondhygiënist". **Tijdens** het experiment was de mondhygiënist tijdelijk volledig zelfstandig bevoegd, dus was er geen opdracht nodig voor anesthesie, het boren van primaire cariës en het maken van röntgenfoto's. Mondhygiënist die niet deelnamen aan het experiment, droegen nog steeds de titel mondhygiënist en waren niet zelfstandig bevoegd.

Het experiment was tijdelijk en stopt met ingang van 1 juli 2025. De inschrijving in het tijdelijk BIG-register vervalt van rechtswege (automatisch) en mondhygiënist mogen zich vanaf dat moment geen geregistreerd-mondhygiënist meer noemen. Het betekent ook dat de volledige zelfstandige bevoegdheid voor het geven van anesthesie, het boren en het maken van röntgenfoto's vervalt.

Titelgebruik vanaf 1 juli 2025: mondhygiënist

Vanaf 1 juli 2025 is de wettelijke titel voor iedere mondhygiënist "mondhygiënist". Zorg ervoor dat alle communicatie, uitingen, websites hierop worden aangepast, ook de naambordjes, briefpapier, etc. Blijf je de titel geregistreerd-mondhygiënist gebruiken, dan is dit misleidend voor patiënten en is er sprake van titelmisbruik. Hetzelfde geldt overigens ook voor de titel mondzorgkundige, dit is ook geen wettelijk beschermde titel en wordt als misleidend beschouwd.

Wijzig er iets aan de deskundigheid en rechtstreekse toegankelijkheid van de mondhygiënist?

Nee, de start van het experiment geregistreerd-mondhygiënist had geen gevolgen voor de deskundigheid van mondhygiënist. Ook het stoppen van het experiment leidt dus niet tot een vermindering van deskundigheid. Mondhygiënist hebben sinds het Besluit Opleiding- en Deskundigheidsgebied 2006 een vast deskundigheidsgebied wat gelijk blijft. Ook blijven zelfstandig ondernemende mondhygiënist rechtstreeks toegankelijk voor patiënten. Patiënten kunnen een afspraak maken bij de mondhygiënist zonder een verwijzing van een tandarts.

Functioneel zelfstandige bevoegdheid voor alle mondhygiënisten vanaf 1 juli 2025

De functioneel zelfstandige bevoegdheid zoals deze gold voor het experiment, is vanaf 1 juli 2025 weer van toepassing op alle mondhygiënisten. Ook voor de mondhygiënist die tijdens het experiment zijn afgestudeerd en in het verleden nog niet met de functioneel zelfstandige bevoegdheid hebben gewerkt. Vanaf 1 juli 2025 is er dus weer opdracht van de tandarts nodig voor het geven van anesthesie, het boren en vullen van primaire cariës. Daarnaast geldt voor het maken van röntgenfoto's dat naast opdracht weer toezicht en aanwezigheid is vereist teneinde aanwijzingen te kunnen geven (tussenkost).

Het geven van anesthesie en het boren van primaire cariës

Functioneel zelfstandige bevoegdheid betekent: de mondhygiënist mag na opdracht van de tandarts bepaalde voorbehouden handelingen die behoren tot hun deskundigheidsgebied zelfstandig uitvoeren, namelijk het geven van anesthesie en het boren en vullen van primaire cariës.

Kortgezegd, opdracht van de tandarts is vereist voor:

- het geven van anesthesie
- het prepareren en van primaire cariës.

Hoe wordt opdracht verleend en wie is waarvoor verantwoordelijk?

Wie werkzaam is in de gezondheidszorg, is zelf verantwoordelijk voor zijn handelen en of nalaten. De wet staat niet toe dat de opdrachtnemer die een opdracht aanvaardt, zijn of haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering verschuift naar de opdrachtgever. Dit geldt ook voor de in functionele zelfstandige bevoegdheid voor het geven van anesthesie en het boren. Er is geen sprake van eindverantwoordelijkheid. Opdrachtgever en opdrachtnemer hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid.

1. De opdrachtnemer (mondhygiënist) beoordeelt voor zichzelf of hij/zij bekwaam (en dus bevoegd) is. Opleiding en bij- en nascholing en ervaring zijn hierbij leidend. Hiervoor is de mondhygiënist verantwoordelijk.
2. De opdrachtgever (tandarts) vergewist zich of de mondhygiënist aan wie de opdracht wordt gegeven bekwaam is en dus bevoegd is voor de anesthesie of het boren, dus bewijs van bij- en nascholing en ervaringsjaren, zoals hierboven genoemd. Hiervoor is de tandarts verantwoordelijk.
3. De tandarts geeft vervolgens de opdracht aan de mondhygiënist. Een opdracht per patiënt en per handeling is in de praktijk onwerkbaar. Voor anesthesie en het boren zou je dus kunnen kiezen voor de volgende opties.
 - a. Loondienstverband: werk je in loondienstverband, dan werk je samen met de opdrachtgever en kan de opdrachtverlening in een praktijkprotocol worden vastgelegd.

- b. Zelfstandige ondernemende mondhygiënist: de mondhygiënist kan middels het opdrachtformulier een verzoek tot opdracht doen voor de door tandarts en mondhygiënist gezamenlijk, of een deel van de gezamenlijk behandelde patiënten. Hiervoor is een modelformulier beschikbaar. Klik [hier](#) en scroll naar de toolkit.
4. De mondhygiënist voert de betreffende handeling uit en is hiervoor verantwoordelijk, waarbij het volgende van belang is.

Werkt de mondhygiënist in loondienst? De mondhygiënist is zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering, maar omdat de tandarts als werkgever aansprakelijk is voor het handelen van werknemers, is de tandarts op grond van deze risico aansprakelijkheid als werkgever aansprakelijk in geval van schade, tenzij sprake is van schuld of bewuste roekeloosheid van de mondhygiënist/ werknemer.

Werkt de mondhygiënist als zelfstandig ondernemer? Omdat de mondhygiënist zelfstandig ondernemer is, is hij of zij zelf aansprakelijk voor eigen handelen.

Het maken van röntgenfoto's

De mondhygiënist heeft voor het maken van röntgenfoto's (geschoold voor het maken van solo's en bitewings) opdracht nodig en daarnaast toezicht en tussenkomst van de tandarts. Dit betekent dat de tandarts in het pand aanwezig moet zijn als de foto's worden gemaakt.

Wie werkzaam is in de gezondheidszorg, is zelf verantwoordelijk voor zijn handelen of nalaten. De wet staat niet toe dat de opdrachtnemer die een opdracht aanvaardt, zijn of haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering verschuift naar de opdrachtgever. Dit geldt ook voor het in opdracht uitvoeren van een voorbehouden handeling, zoals het maken van röntgenfoto's. De opdrachtgever en de opdrachtnemer hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid.

Kortgezegd, opdracht, toezicht en tussenkomst van tandarts is vereist voor:

- Het maken van röntgenfoto's.

Voor de zelfstandig ondernemende mondhygiënist met een eigen vestiging is het niet mogelijk zelfstandig röntgenfoto's te maken, tenzij de zelfstandig ondernemende mondhygiënist een tandarts medewerker in de praktijk werkzaam heeft.

Taakdelegatie röntgenfoto's, wie is waarvoor verantwoordelijk?

1. De opdrachtnemer (mondhygiënist) beoordeelt voor zichzelf of hij/zij bekwaam (en dus bevoegd) is voor het maken van de röntgenfoto's. Opleiding en bij- en nascholing en ervaring zijn hierbij leidend. Hiervoor is de mondhygiënist verantwoordelijk.
2. De opdrachtgever (tandarts) vergewist zich of de mondhygiënist aan wie de opdracht wordt gegeven bekwaam is. Dit kan door middel van antoonen bij- en nascholing. Hiervoor is de tandarts verantwoordelijk.

3. De tandarts geeft vervolgens de opdracht aan de opdrachtnemer. Hiervoor is de tandarts verantwoordelijk. Steeds een aparte opdracht is praktisch onwerkbaar. Opties:

In loondienstverband: De opdrachtgever werkt samen met de opdrachtnemer in dezelfde praktijk. De opdrachtverlening kan in een praktijkprotocol worden vastgelegd.

Ben je zelfstandig ondernemer? Helaas is het dan niet mogelijk om röntgenfoto's te maken, tenzij er een tandarts werkzaam is in je praktijk. Dan regel je het ook via een protocol.

4. De opdrachtgever dient aanwezig te zijn in het pand als de opdrachtnemer de röntgenfoto's maakt. Dit voor toezicht en de mogelijkheid om aanwijzingen te kunnen geven (tussenkomsst). Hiervoor is de tandarts verantwoordelijk.
5. De mondhygiënist opdrachtnemer voert de betreffende handeling uit en is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering, waarbij het volgende van belang is.

Werkt de mondhygiënist in loondienst? De mondhygiënist is zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering, maar omdat de tandarts als werkgever aansprakelijk is voor het handelen van werknemers, is de tandarts op grond van deze risico aansprakelijkheid als werkgever aansprakelijk in geval van schade, tenzij er sprake is van schuld of bewuste roekeloosheid van de mondhygiënist werknemer.

Werkt de mondhygiënist als zelfstandig ondernemer? Helaas is het dan niet mogelijk om röntgenfoto's te maken, tenzij er een tandarts werkzaam is in de praktijk. Je kunt de taakdelegatie dan regelen via een praktijkprotocol. Als zelfstandig ondernemer met eigen vestiging (zorgaanbieder) ben je aansprakelijk voor eigen handelen. Ben je de werkgever van de tandarts? Dan ben jij als werkgever ook aansprakelijk voor het handelen van de tandarts.